

Delavska pravica

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

ŠTEV. 39

LJUBLJANA, DNE 23. SEPTEMBRA 1937

LETO X.

Demokrati

Ze lani smo pisali o tem, kako se bje po vsej Evropi odkrit boj med demokracijo in diktaturami raznih barv, kako se ponekod demokracija utrjuje, drugod spet peša in pridobiva diktatorski način urejevanja družabnih zadev.

V vrtincih teh bojev smo tudi mi Slovenci, Hrvati in Srbi v naši državi Jugoslaviji. Čutimo jih vsak dan. Pravijo sicer, da gremo v demokracijo — v polno demokracijo, politično in gospodarsko — že več kot dve leti. Vendar se ne moremo ubraniti vtisa, da v resnici le mencamo na enem in istem mestu. A nekateri smatrajo za demokracijo že to, da je njihova stranka na vladi in da morejo svoje politične nasprotnike neovirano psovati. Vsi vidimo, kako malo so pri nas rodovitna tla za resnično demokracijo. Zadnjih deset let je tudi v duši širokih ljudskih plasti pri nas na Slovenskem pustilo žalostne sadove. Tudi med množice se je začela od voditeljev navzdol širiti nemorala glede javnih zadev; to ni, kakor običajno, pravimo, le politična nemorala, marveč je ta stran samo ena poteza iz splošnega duševnega razkroja naših javnih veljakov, ki nas zastopajo zadnjih deset let. Zadnja resnična demokrata-Slovenca sta bila dr. Janez Ev. Krek in dr. Ivan Tavčar.

Vendar pa je podoba, da je ostalo jedro slovenskega delovnega ljudstva zdravo. Da prav iz tega nedotaknjene bista že poganjajo nove sile, da se obnavlja stari, nam prirojeni demokratični duh. Seveda zavzema nove oblike, odgovarjajoče času, ljudskim stremljenjem in potrebam.

Hvala Bogu se je prav med delovnimi ljudmi ohranilo preko vseh povojnih navalov z leve in desne, pri nas na Slovenskem posebno v zadnjih desetih letih, nekaj nepremagljivih trdnjav demokracije. V teh trdnjavah se je razvijala demokratična miselnost do sodobnosti, odstranjujoč vse slabo in gnilo, a podpirajoč vse zdravo in pravilno. Ena izmed teh trdnjav na Slovenskem, če ne kar najmočnejša, je prav naša Jugoslovanska strokovna zveza. Krščansko socialistično delavstvo je bilo toliko močno, razumno in spretno, v njem je bilo toliko stare dr. Krekove demokratične tradicije, da se je prebilo mimo vseh nevarnih čeri.

Ne bomo si laskali, če ugotovimo, da je menda skoraj ni ljudske organizacije na Slovenskem, kjer bi bilo toliko demokracije in toliko svobode za vsakega posameznika ali za organizacije, ki jo sestavljajo. Zato je bila ta resnično ljudska organizacija vedno tudi najbolj močna in neusmiljena glasnica resničnih potreb, želja in zahtev, pravi izraz našega delavstva in podpornica vseh ljudskih stremljenj. Zato je JSZ vedno rezala na vse strani. A prav zato je bila in je še trn v peti vsem samozvancem in na pol nasilnikom in pravim diktatorjem. Vsi vemo, kdo so bili ti ljudje. Dobro si jih zapomnimo — za tiste čase, ko bodo spet imeli, a nekateri že imajo, polna usta demokracije.

Mezdno gibanje rudarjev TPD - za enkrat končano

„Premalo je!“

Z delnim uspehom rudarji niso zadovoljni

Zaradi rastoče draginje so tudi rudarji začeli akcijo za zboljšanje svojih razmer. V juliju se je v Trbovljah vršila konferenca, na kateri so zastopniki strokovnih organizacij, predstavniki II. skupine in Delavske zbornice preučili položaj in sprejeli primerne sklepe.

Sklepi julijske rudarske konference

Konferenca je odločila, da se obstoječa pogodba ne odpove, postavi pa naj se zahteva po stalni draginjski dokladi; dalje naj se zahteva revizija akordnih postavk, gradnja in popravo rudniških stanovanj, predložiti naj se vse pritožbe iz posameznih rudnikov in za strojnike, kateri imajo izpite, naj se zahteva višje zavarovanje.

Razprava 15. septembra

V sredo 15. septembra se je ob navzočnosti rudarske glavarja g. ing. Močnika, zastopnikov TPD z generalnim ravnateljem g. Skubecem, zaupnikov II. skupine in zastopnikov delavskih strokovnih organizacij vršila na TPD v Ljubljani celodnevna razprava. JSZ sta zastopala tov. Lojze Lešnik iz Hude jame in Jožko Rozman.

Razmere v revirjih

Delavska delegacija je temeljito obravnavala stanje in položaj rudarjev. Ugotovila je, da rudarsko delavstvo težko živi s svojimi zaslužki kljub temu, da so nekoliko boljši, kot so bili pred časom, in to zaradi večje zaposlitve. Vendar je delavstvo zaradi praznovanj, ki so trajala več let, docela izčrpano in zelo zadolženo. Zato ga je draginja toliko bolj občutno prizadela.

Prvotno stališče TPD

TPD je deloma priznala, da so se podražile življenjske potrebe, vendar da ne v taki izmeri, kot so to ugotavljali delavski zastopniki. Svoje ugotovitve je TPD opirala na stari indeks, ki je bil vzeti za merilo draginje leta 1922. Poleg tega je izjavila, da so rudarji zaradi boljše zaposlitve v času od lanskega avgusta zaslužili na mezdah nad 6 milijonov več kot prej. Zastopniki TPD so izjavili, da pristanejo na enkratno izplačilo draginjske doklade pol milijona dinarjev.

Še en predlog TPD - odklonjen

Delavska delegacija je izjavila, da se s tem ne more zadovoljiti. V teku

Samo vprašanje prave demokracije pa je tako obširno, globoko in pereče, da ga v enem članku ne moremo tako obdelati, kakor zasluži in je treba. Zato bomo o njem pisali še in še. Za danes se nam je zdelo nujno, povedati le uvodne misli v ta naša razmotrivanja, ki pa ne bodo kaka akademična razprava, marveč pisana iz našega vsakdanjega življenja in njegovih aktualnih potreb. Kajti samo besedo »demokracija« so v zadnjih desetletjih tako izmaličili in popačili, da se je že mnogi iskreni in pošteni ljudje kar boje.

Kakor je naš list kot glasilo krščanskega delovnega ljudstva vedno dosledno zastopal demokratično misel, tako ji bo tudi za naprej neusmiljeno vdano in vztrajno služil.

razgovora so zastopniki TPD trdili, da večji izdatek zato ni mogoč, ker je storitev napram lani znatno padla. Splošno se opaža v rudnikih zmanjšanje delavoljnosti. Od strani družbe je bil nato stavljen predlog: družba je pripravljena, dati še pol milijona v obliki premij, ki bi se izplačevale od določene višine produkcije. Na ta način naj bi se povečalo veselje do dela. Delavska delegacija je ta predlog gladko odklonila, ker bi bil to samo nov način priganjajstva.

Pravi vzroki zmanjšane delavoljnosti

Ugotovila je, da ni vzrok zmanjšane produkcije na strani delavstva, marveč na strani družbe. Delavstvo je zaradi stalnih praznovanj, slabih zaslužkov in radi nezadostne prehrane izčrpano in ubito. Poleg tega v jamah ni urejeno in pripravljeno, kot bi bilo potreba. Rudarji morajo često delati razna druga dela, namesto da bi vršili svoje produktivno delo. Prav tako se spreminjajo razne akordne postavke in sicer v škodo delavcev. Za razna dela jih pa sploh ni in jih nadrejeni organi postavljajo, kakor se jim pač zdi. Končno se je v tej točki dosegel sporazum in je TPD izjavila, da bo s 1. oktobrom t. l. izplačala

enkratni izredni draginjski prispevek

vsem delavcem v rudnikih, v cementarni in v apnencih TPD v naslednji izmeri:

	oženjenim	neoženj.
I. kat.	300.— din	250.— din
II. kat.	250.— din	210.— din
III. kat.	210.— din	180.— din
IV. in V. kat.	150.— din	150.— din

Tega prispevka pa ne dobe delavci, ki na dan 1. oktobra še niso v službi pri TPD tri mesece. Računa pa se jim tudi eventualna prejšnja zaposlitev. Delavci pa, kateri so pri TPD zaposleni vsaj 6 mesecev, dobe izplačano polovico gornjih zneskov. Nočni čuvaji prejmejo ta prispevek po kategoriji, v kateri so zavarovani pri Brat. skladnici. Delavcem rudnika Kočevje se bo poleg gornjega prispevka dala še podpora v živilih iz rudniškega konzuma.

O reviziji akordnih postavk

je bilo sklenjeno, da se vsa sporna in nerešena vprašanja uredi na obratnih razpravah, katere se bodo pričele takoj v ponedeljek, t. j. 20. t. m., in sicer najprej na obratu v Trbovljah. Ker je delavska delegacija izražala svoje dvome, da bi te razprave rodile kakšen uspeh, je bilo sklenjeno, da bo razpravam prisostvoval tudi zastopnik rudarskega glavarstva, zastopnik TPD iz Ljubljane in predstavnik II. skupine rudarske zadrage. Ta pogajanja morajo biti zaključena in v teku 1 meseca izdane nove akordne tabele z vsemi potrebnimi podatki in pojasnili.

Za rudniška stanovanja

je na podlagi daljše debate družba izjavila, da bo dogradila obe nedograjeni stanovanjski hiši v Trbovljah. Začela bo s popravili na rudniških stanovanjih. Prav tako je družba ugodila zahtevi rudarjev, da se v vsako rudniško stanovanje instalira ena 25 svečna električna žarnica. Poleg tega so bila rešena

še nekatera druga vprašanja

da se nočnim čuvajem prizna k vsakemu šihu točevni dodatek 1 din. Ker ni bilo dosedaj točno določeno, kdaj je smatrati

začetek in konec nedelje, se je ugotovilo, da je računati čas za nedeljo od 6 zjutraj v nedeljo do ponedeljka ob 6 zjutraj. Profesionalistom, kateri so svojčas imeli doklado pa so jo zaradi tega izgubili, ker so bili prestavljeni k drugim delom, se ta zopet prizna, če so zopet zaposleni pri svojem profesionalnem delu. Mlajšim vozačem IV. kategorije se po 6 mesečnem delu pri družbi prizna doklada 2 din na šiht, po nadaljnjih dveh letih pa se prevedejo v III. kategorijo. Razlika med gosposko dnino in hranarino po § 1154 b drž. zak. se prizna delavcu v slučajih, če je posada, kateri delavec pripada, dotični dan zaposlena. Do sedaj se je ta razlika priznala samo za tiste dni, ko je sirena klicala na delo. Delalo se je pa tudi tiste dni, ko sirena ni klicala in tako so bili rudarji, posebno v času večjih praznovanj, občutno prikrajšani. Glede pritožb, da delavci ne dobivajo dopustov, se je ugotovilo, da bo družba v bodoče dala obratovodstvom nalog, naj v opravičenih slučajih dovolijo brezplačne dopuste. Sinovom upokojenec, kateri so zaposleni pri rudniku, pa nimajo pravice na deputatni premog, bo družba dala premog po znižani ceni in to dva vozička letno.

Višje zavarovanje strojnikov

Glede predloga, da se strojniško osebje prevede v višjo kategorijo, je družba izjavila, da ta zahteva ni v skladu s pravilnikom Brat. skladnice in zato ni izvedljiva. Po daljši debati so zastopniki delavstva izjavili, da se bodo obrnili neposredno na bratov. skladnice radi pravilnega tolmačenja tega vprašanja.

Shodi v revirjih

V nedeljo, dne 19. t. m., so se po vseh rudniških revirjih, tako v Zagorju, Trbovljah, Hrastniku, Hudi jami, Kočevju in Rajhenburgu vršila delavska zborovanja, na katerih so zastopniki strokovnih organizacij poročali o poteku in uspehu te razprave.

Kaj pravijo rudarji

Delavstvo je poročila vzelo mirno na znanje, vendar pa je izjavilo, da spričo položaja, v katerem je, ni popolnoma zadovoljno. Predvsem bi želelo, da bi bila ta doklada stalna. Zato je tudi povsod prevladovalo soglasno mnenje, da bo treba, ako bo draginja rasla ali vsaj ostala na tej višini, kot je sedaj, čimprej postaviti nove zahteve.

Tabor pri Sv. Joštu

Tabor pri Sv. Joštu se bo vršil v nedeljo, 26. t. m., ob vsakem vremenu. Ta dan je naš, zato vsi na tabor, kjer bomo proslavili 20-letnico smrti dr. Jan. Ev. Kreka, našega voditelja in ustanovitelja. Obenem bomo izvršili blagoslovitev spominske plošče. Naj ne bo nikogar, ki bi ostal doma, ker današnji čas ne potrebuje zapečkarjev. Vsi na plan, da manifestiramo na taboru za naša krščanska soc. načela.

Spored prireditve je sledeč:

Ob 7 zjutraj zbirališče pred »Delavskim domom« v Kranju, po prihodu vlakov odhod k Sv. Joštu z godbo na čelu; ob četrti na 10 sv. maša s cerkvenim govorom; po sv. maši blago-

(Glej 2. str. spodaj)

Stavka mizarskih pomočnikov v Št. Vidu končana

V petek, 17. septembra, to je ravno na 21. dan stavke, se je vršila razprava med zastopniki delodajalcev in delavcev, katero je sklicala Inspekcija dela v svrhu likvidacije stavke. Ta razprava, ki jo je vodil inspektor dela ing. Baraga, ni sicer rodila pozitivnih zaključkov, vendar je pripomogla, da so se sporna vprašanja spravila z mrtve točke.

Delodajalci so pristali na kolektivno pogodbo, ki naj bi se sklenila ne samo za okoliš združenja v Št. Vidu, marveč za vso Slovenijo ali pa vsaj za širšo ljubljansko okolico. Ker je inspektor dela dal zagotovilo, da bo kr. banska uprava sklicala razpravo za kolektivno pogodbo širše ljubljanske okolice v najkrajšem času, je tudi delavska delegacija svoj prvotni predlog za podaljšanje kolektivne pogodbe, ki je bila sklenjena v letu 1936 samo za področje združenja v Št. Vidu, umaknila. To pa le pod pogojem, da do nove sklenitve pogodbe za širšo ljubljansko okolico obdržijo pomočniki one plače, ki so določene v odpovedani kolektivni pogodbi.

V nedeljo, 19. t. m., je združenje obrtnikov v Št. Vidu imelo svoj sestanek, na katerega je povabilo tudi zastopnike strokovnih organizacij JSZ in SK ter Delavsko zbornico. Na tem sestanku so zastopniki delavskih organizacij podrobno obrazložili stališče delavstva. Kljub temu pa ni prišlo do soglasja, ker so nekateri delodajalci predlagali, da se mora kolektivna pogodba iz konkurenčnih ozirov skleniti za vso banovino. Do tedaj pa da bodo svojim pomočnikom dajali one plače, ki so jih imeli pred stavko. Odklanjali so, da bi plačali plače, določene v prejšnji kolektivni pogodbi, čeprav so na drugi strani vsi poudarili, da so pred stavko plačevali plače točno po pogodbi, kljub temu, da pogodba ni bila več v veljavi.

Opekarstvo delavstvo

Vič-Dobrova. Kakor je znano, se za nas kuje po naši strokovni organizaciji JSZ nova kolektivna pogodba, ki bo veljala za vse opekarne v Sloveniji. O tem sta nam podrobno in temeljito poročala tov. tajnik Lombardo in tov. Marinček na našem zadnjem sestanku, ki je bil v nedeljo 5. septembra. Pogajanja za enotno kolektivno pogodbo so v polnem teku. Podoba je, da bo sklenjena vsaj ob zaključku letošnje sezone. Tako bomo mogli vsaj za prihodnje leto imeti upanje, da se bo naš položaj nekoliko izboljšal. Žal je med nami še vedno nekaj takih, ki so vedno pripravljene samo zabavljati. Sicer priznavajo, da se organizacija trudi na vse načine za nas. Toda ti naši tovariši se ne zavedajo zadosti, da smo ta organizacija mi sami. Kolikor smo mi sami zavedani in si prizadevamo s stvarnim delom priboriti drugačne delovne pogoje, toliko bomo tudi uspeli. Bodimo trdni v naši organizaciji in delajmo vztrajno! Delavska borba zahteva vztrajnosti. V enem dnevu tudi Bog ni

slovitev spominske plošče dr. Jan. Ev. Kreka; vse obrede bo izvršil dr. Pavel Simončič. Nato delavski tabor, na katerem govorijo: predsednik JSZ Srečko Žumer, A. Pukšič z Jesenic in Pavšič iz Vevč.

Za oddaljene skupine, ki bi prišle s kolesi, bo shramba v »Delavskem domu« v Kranju. Znaki in razglednice se bodo dobile v »Delavskem domu« v pisarni JSZ ali pri Sv. Joštu; vsi skupinski odbori naj agitirajo za čim večjo udeležbo, da bode proslava 20-letnice smrti dr. J. E. Kreka čim veličastneje izvršena. — Pripravljali odbor v Kranju.

Delavski zastopniki so se po končanem sestanku razgovarjali z nekaterimi mojstri, s katerimi je bil dosegel sporazum. Podpisali so ga gg. Zalokar, Černe, Kregar Fr. za družbo »Bor«, Kregar Andrej in Zaletel Fr. Z ozirom na to so šli pomočniki navedenih podjetij že v ponedeljek, dne 20. septembra, na delo. Na širši seji združenja delodajalcev, 21. t. m., pa so tudi ostali mojstri pristali na sporazum.

S tem se je skoraj štiritedenska borba šentvitskih mizarskih pomočnikov, ki je dvignila toliko prahu v v šentvitski javnosti, ugodno zaključila. Poudariti pa moramo samo to, da bi do te stavke gotovo ne prišlo, ako bi bilo na strani delodajalcev vsaj nekoliko dobre volje in pravičnega razumevanja za upravičene zahteve pomočnikov. Kajti končno so morali vendar vsi priznati, da se mora absolutizem poedincev ukloniti splošnim socialnim in gospodarskim interesom vseh tistih, ki delo dajejo, pa tudi tistih, ki delo izvršujejo. Če tudi s tem še nismo o tej borbi spregovorili zadnje besede, moramo ugotoviti, da je borbo podaljšala na eni strani nesmiselna trma nekaterih mojstrov, na drugi strani pa nezavednost nekaterih pomočnikov, ki so sicer za stavko vneto glasovali, potem pa so postali stavkokazi. **Vse priznanje pa moramo izraziti delavcem, to so zlasti vsi mlajši fantje, ki so v borbi vztrajali do konca.**

Priznanje pa izrekamo tudi vsem onim mojstrom, ki so od vsega početka priznavali upravičenost delavskih zahtev, le da so bili številčno napram drugim v manjšini. Z novo kolektivno pogodbo, za katero se vršijo že vse priprave, bo na novo urejeno celotno delovno in plačilno razmerje za mizarsko stroko v širši ljubljanski okolici in bo šele s tem prišel uspeh šentvitske borbe do popolnega izraza.

ustvaril sveta. Če bomo tako enotni in vztrajni, bodo tudi naši uspehi trajni. Delavstvo mora biti vedno v borbi: za ohranitev že pridobljenih pravic in za osvojitve še nepridobljenih.

Pri nas smo že začeli misliti na čas, ki se nam bliža in katerega poslanka je gosta megla. To je tista megla, ki polagoma vedno bolj zastira obrat. Za njo pa prihaja dan, ko se za nami spet zaprejo vrata opekarne. Odhajali bomo iz nje s tistim kosom lepenke v roki, ki se mu pravi »delavska knjižica«. Za eno leto spet bolj zgarani. Spet bomo mesece in mesece prepuščeni Javni borzi dela, socialnim uradam, človekoljubnim ustanovam in dobrodelnim društvom. Težak je naš položaj! Toda ne obupajmo! Združeni v svoji svobodni strokovni organizaciji, Jugoslovanski strokovni zvezi, se vztrajno borimo za naše pravice!

Pragersko. Vsem delavcem in profesionistom je bilo odpovedano delo. — Vemo, da prihaja opekarstva sezona za to leto že k svojem koncu in da bomo šli na zimske počitnice v brezposelnost. Plače niso bile tolike, da bi se dalo kaj prihraniti, in marsikje bo zato stiska in glad, predvsem ker je v ostalem povsod tudi slaba letina. Vemo pa, da jih bo nekaj še ostalo v delu. Zato bi priporočali in prosili, naj bo v tem oziru toliko človečanskega čuta, da se obdrže v delu tisti, ki so najpotrebnejši zasluga in socialno najšibkejši.

Rače. Zaradi slabega vremena je podana odpoved vsemu delavstvu opekarne v Račah. Sezona gre h koncu in vreme letos izredno nagaja pri stavbah in v opekarinah. Vseeno pa bodo nekateri še ostali zkozi zimo pri delu. Pravičnost zahteva, da se obdržijo tisti, ki so že mnogo let tu zaposleni, in taki, ki nimajo od ničesar drugega živeti, kakor kar tu zaslužijo.

Čitaj in širi Delavsko pravico!

Za 40 urnik

Od 2. do 25. junija je zasedala v Ženevi 23. mednarodna delovna konferenca. O poteku konference smo deloma že pisali. Na dnevnem redu so bila zelo važna vprašanja delovnega časa v raznih industrijskih strokah. Ta vprašanja so pomembna za vse gospodarsko in socialno življenje. V razpravi so bile konvencije (mednarodne pogodbe) za uvedbo 40 urnega delovnika v tekstilni, v grafični in v kemični industriji.

Delovni čas v tekstilni industriji

O tem vprašanju je razpravljala že 20. mednar. delovna konferenca pred 3 leti. Vendar ni prišlo tedaj do nobenega sklepa. Ostal pa je načrt konvencije, katero je med tem še obdelaval poseben odbor in je mednarodni delovni urad poslal vprašalne pole vladam, da pojasnijo svoje stališče. Načrt konvencije je namreč predvideval skrajšanje delovnega časa na 40 ur tedensko. Vlade so stavile svoje predloge, ki so se na sami konferenci obširno razpravljali. Za pripravo ženevske konference je bila sklicana pred meseci še posebna konferenca v Washingtonu. Na razpravi v Ženevi so bila zlasti vprašanja o stvarnem in osebnem obsegu veljavnosti konvencije, ki naj bi se sklenila, o določitvi pojma delovnega časa, o izjemnih določbah, o vprašanju nadur, itd. Pri zaključnem glasovanju je bilo 88 glasov za, 41 pa proti; konvencija je bila sprejeta torej z dvetretjinsko večino. — V teku dveh let po zakonitvi konvencije v kaki državi se smejo izvajati prehodni ukrepi, tako da se bo delovni čas znižal na 40 urnik stopnjama in da se morejo začasno izvzeti poedine zaposlitvene skupine ali podjetja od vseh ali od posameznih določb konvencije. S temi možnostmi je olajšana praktična izvedba konvencije v vseh državah.

Načrt mednarodne pogodbe o znižanju delovnega časa v

grafični industriji

ni dosegel pri končnem glasovanju v plenumu predpisane dvetretjinske večine. Konferenca je sklenila že kar po enem samem posvetovanju predložiti načrt v končno glasovanje. Mislili so, da bo sprejet, vendar optimizem ni bil na mestu. Pri vladnih zastopnikih so deloma obveljali razlogi enega dela delodajalcev, ki so dokazovali, da bi uvedba 40 urnika v grafični industriji povzročila novo brezposelnost. Predlog sicer ni bil odklonjen z večino glasov, a predpisane večine dveh tretjin ni dosegel.

Isto velja tudi za predlog konvencije o skrajšanju delovnega časa v

kemični industriji

Tudi ta predlog je sicer dosegel absolutno, ne pa dvetretjinske večine in tako ni bil sprejet.

Delavstvo v vseh državah in tudi pri nas pričakuje, da bo 40 urnik v tekstilni industriji z državno ratifikacijo (uzakonitvijo) postal čimprej resničnost. Izkušnje z izvedbo 40 urnika v tekstilni industriji bi se koristno uporabile pozneje v drugih strokah.

Pri tem pa se ne sme pozabiti na odločilno dejstvo, da je

vprašanje 40 urnika nujno tudi vprašanje plač

Delavstvo ne more dopustiti, da bi se s skrajšanjem delovnega časa znižale tudi mezde. Zato je bila tudi

v konvencijo o 40 urniku v tekstilni industriji vnesena načelna določba, ki jo je predvidela že splošna konvencija o 40 urniku l. 1935. Z njo je zabranjeno, da bi se z znižanjem delovnega časa življenjska stopnja delavstva znižala. Da se to onemogoči, so predvideni tudi posebni ukrepi. Kjer bo torej ratificirana (uzakonjena) pogodba o skrajšanju delovnega časa v tekstilni industriji, bodo morali biti izdani tudi ukrepi, da se mezde ne bodo znižale.

Na dnevnem redu konference je bilo tudi težavno in na mednarodnem področju doslej malo razpravljano vprašanje

o javnih delih

o mednarodnem sodelovanju v tej panogi udeleževanja državnih uprav in o načrtih javnih del po poedinih državah. Smernice za to delo so bile sledeče:

1. Izvajanje javnih del naj se uredi tako, da se bodo vršila kolikor mogoče v času brezposelnosti.

2. Izvajajo naj se javna dela v nekem ritmu, ki naj pripomore k izravnavanju konjunkturnega valovanja v toku narodno-gospodarskega razvoja.

3. Neizrabljeni, mrtvi kapitali naj se spravijo v obtok, in sicer s tem, da se takoj začne z velikimi javnimi deli tako v deželah, ki imajo take kapitalne, kakor tudi po sodelovanju z državami, ki so revne na kapitalih in kjer bi izvrševanje javnih del dvignilo kupno moč prebivalstva.

4. Zaradi borbe proti nezaposelnosti naj se javna dela v posameznih državah in na mednarodnem področju vodijo po enotnem načrtu. Konferenca je s potrebno večino sprejela sklep o sestavi načrtov javnih del v posameznih državah in o mednarodnem sodelovanju pri javnih delih. Oba sklepa bosta poslana vladam kot priporočila za vzaknitev.

Skupaj s predlogom o mednarodnem sodelovanju pri javnih delih je bilo tudi sklenjeno, naj se v okviru mednarodnega urada za delo ustanovi poseben odbor, da bi se to mednarodno sodelovanje res vršilo.

Pred odbori in pred skupščino je bilo tudi za bodoči razvoj naraščaja kvalificiranih delavcev in za delovni trg važno vprašanje. To je bil predlog delne spremembe konvencije iz l. 1932. o najnižji dopustni starosti za pripustitev k obrtni in konvencije iz l. 1919. o najnižji starostni dobi za pripustitev k obrtni zaposlitvi. Bistvena vsebina spremembe je, da se najnižja starostna doba pomakne od 14. na 15. leto. Oba predloga spremembe sta bila sprejeta z dvetretjinsko večino.

V celoti treba priznati, da je konferenca izvršila uspešno in koristno delo. Za 40 urnik v grafični in v kemični industriji sicer še ni bilo mogoče dobiti večine. Vendar smo upravičeni upati, da se bo potrebna večina dobila že prihodnje leto. Slovensko delavstvo pa pričakuje, da bo sedanja vlada, ki je pokazala razumevanje za delavske social.-politične težnje, čimprej zakonila vse sklenjene konvencije.

V nedeljo 26. septembra delavski tabor pri Sv. Joštu

Delavski tabor v št. Janžu pri Dravogradu

V nedeljo 19. t. m. je bil sklican delavski tabor v prijaznem št. Janžu pri Dravogradu. Zal je slabo vreme povzročilo, da se je morala cela prireditev izvršiti v zmanjšanem obsegu.

Vendar se je zbralo toliko delavstva, da se je vršila sv. maša, katero je opravil domači g. župnik. Po maši pa je bilo zborovanje. Prvi je govoril tov. Martin Kores iz Maribora o naših prizadevanjih za nov družabni red. Govornik je poudaril, da se mora delavstvo vedno bolj notranje krepiti in ustvarjati svojo trdno skupnost. Njegova obširna in poučna izvajanja je vse zbrano delavstvo dobro razumelo in jih ob zaključku potrdilo z živahnimi odobravanjem.

Nato je govoril tov. Joško Jurač iz Celja o pravičnosti delavske strokovne borbe. V živih besedah je slikal splošen socialni in gospodarski položaj našega delavstva. Zavračal je vse neutemeljene očitke, ki jih valijo nasprotniki delavstva in njegovih organizacij na krščansko-socialistično gibanje. Delavstvo se mora boriti za zboljšanje, to je njegova pravica, to mu narekuje njegova vest. Delavstvo zahteva le pravično udeležbo na uspehih svojega dela in človeka vredno življenje. Njegove krepke besede so navdušile vse navzoče, ki so glasno odobravalni govorniku, ko je s po-

živom na vztrajno borbo v zaupanju na moč delavske skupnosti končal.

Zborovanje je pozdravil tudi župan g. Vrtnjak. Želel je delavstvu veliko uspehov v njegovi upravičeni borbi za boljšo bodočnost. V prvi vrsti pa naj bi s svojo močjo pomagale ustvarjati delavstvu socialno pravičnost javne ustanove od občine in banovine do države. Predvsem imajo one dolžnost, dvigati ljudstvo in mu pomagati.

Zbrano delavstvo je za centralo JSZ pozdravil zastopnik tov. V. Pitako iz Ljubljane. Želel je, da bi se med nami vedno bolj utrjevala delavska zavest o nujni potrebi močne in svobodne delavske strokovne organizacije, ki mora biti predvsem neodvisna od vseh političnih strank. Le taka organizacija more prav služiti delavskim potrebam, zlasti v sedanjih časih.

Tov. Ogrin je v imenu strokovne skupine tekstilnega delavstva v Otiškem vrhu zaključil zborovanje in se zahvalil vsem, ki so kljub izredno slabemu vremenu prišli.

Zbrani tovariši in tovarišice so odhajali domov znova poživljeni in navdušeni za sveto delavsko stvar.

Prihodnjič se snidemo spet na istem kraju, a v še večjem številu — to je bil splošen sklep vseh.

Tekstilno delavstvo

Maribor. V ekspozituri JSZ se je v nedeljo 19. t. m. vršila seja odbora skupine tekstilnih delavcev in obratnih zapornikov JSZ iz tekstilnih tovarn. Obravnaval se je predvsem sedanji položaj tekstilnega delavstva. Zaradi neorganiziranosti nima delavstvo danes nobenega pomena pri delodajalcih, ne predstavlja potrebne skupnosti. Delavstvo je samo največ krivo, da se ne izvaja kolektivna pogodba niti drugi zakoniti predpisi. — Razgovor je bil zelo živahen in stvarter so tov. Kovač Drago, Vabič Herbert (Erllich), Veber Anton (Hutter), Batič Leopold (Doctor in drug) predvsem poudarjali potrebo, da si tekstilno delavstvo pribori letni plačan dopust. Žigosali so tudi kvarno izrabljanje § 219. obrtnega zakona po delavcih simulantih v škodo resno bolnim, razpravljali o zaposlitvi mladoletnih delavcev in odpustitvi starejših, ki jih odpustčajo, in o delavskih podpornih fondih po tekstilnih tovarnah, za katere je položaj spremenjen zaradi izvedbe starostnega zavarovanja, ker pač na vse strani delavci ne bodo mogli plačevati.

Seja je bila važna tudi zaradi sklepa, ki jih namerava skupina naših tekstilnih delavcev podvzeti, da se uveljavljajo in tudi pribori tej panogi delavstva tisto upoštevanje in pravice, ki mu grejo in ki jih zasluži. Veliko borbe in dela nas čaka naprej in predvsem med delavstvom samim z nevedneži, zapeljanci in takimi, ki jim je vseeno, kako se jim godi. Potem pa tudi proti delodajalcem, ki so danes vsi združeni in organizirani proti neorganiziranemu in zato slabotnemu delavstvu. Tovariši, vsi najprej na delo, da se pomnožijo vrste članstva. Strokovne skupine tekstilnih delavcev, ker organizacija je temelj in podlaga vsega nadaljnega.

Viničarji

Korak naprej. Utemeljena zahteva viničarjev po zvišanju mezd je vendar zbudila v širšem krogu vinogradnikov nekakšen strah in obenem priznanje, da se res ne more živeti tako, kot je sedaj z viničarji. Po mariborskih lokalih so se razgovarjali o občnem zboru in zahtevah viničarjev iz Ljutomera. Pa so jo pogruntali! Država naj da viničarjem podporo, da ne bodo od lakote poginili! To bodo sedaj vinogradniki zahtevali. No, vendar smo za korak naprej v toliko, da se bodo vinogradniki potegovali za svoje drage viničarje, kar do sedaj še nismo slišali. Vinogradniki s tem torej priznavajo, da bo treba viničarjem zboljšati položaj, le oni sami ne marajo za enkrat še nič dati. Treba bo sile, tovariši, krepke sile, da se bo trma vinogradniške gospode strla za vselej. Kdor ne dela, naj ne jé! Kdor pa dela, naj živi od sadov svojega dela!

Zgled. Dekanijski patronat iz Cmureka (Avstrija) ima svoje vinograde tudi pri nas. Plača pa viničarje po petnajst dinarjev vsako dnevno in vsako delovno moč. Predvsem bi pričakovali, da bi širom po naših Slovenskih goricah to posnemali. Zlasti velja to najprej za vse naše farovške in cerkvene viničarje, ki so danes prav tako ničevi plačani, kot oni, ki služijo čisto nekrščanskim vinogradnikom. Ali ni tudi v tem neke vrste poslanstvo Katoliške akcije, da bi se dajale pravične plače viničarjem, delav-

cem in dninarjem? Mi laiki katoličani razumemo, da je tako. Potem ne bomo več preklinjali in se posluževali vseh, dostikrat res nelepkih in nekrščanskih sredstev za ohranitev življenja, ko bomo dobili vsaj primerno plačilo za svoje delo. Čudno, res čudno, vendar resnično je, da navadno taki vinogradniki, ki jih žigosajo kot liberalce, nekrščane itd., še najbolje plačajo svoje delavce in viničarje. Dokažemo, da je ponovno bilo na nekatiški strani vse več socialnega čuta, dobrote in dejavne pravičnosti, kakor pa na strani vinogradnikov, tako imenovanih »patentiranih klerikalcev«, od katerih smo pravičnosti najbolj pričakovali, nikdar pa dobili. Zakaj tako? Morda zaradi krize? Gotovo, toda samo zaradi njihove duhovne krize in zakrnjenosti, ki v delavcu-viničarju ne vidi svojega bližnjega v Bogu, marveč sužnja svoje sebičnosti.

Gradbeno delavstvo

Ljutomer. Po prvem sestanku, ki smo ga imeli v Križevcih, se je število članstva zelo dvignilo. To se vidi, kako potrebna je bila strokovna organizacija, kakršna je Jugoslovanska strok. zveza. Delavci še vedno pristopajo in takrat, ko bo zadnji zidar in tesar vedel, kolika mora biti njegova plača po kolektivni pogodbi, bo konec tolikega čezmerna izrabljanja stavbinskega delavstva v tem koncu dežele. Tudi šušmarstvo se bo dalo tako najbolje preganjati, če bomo vsi organizirani. Delodajalci-spekulanti bodo morali izginiti. Ne dobimo nikjer živil za polovične cene, zato tudi ne moremo delati za pol manjšo plačo od drugih.

Celjsko okrožje

Mizarji pri Vehovarju. Odbornika skupine in delavski zaupnik so se obrnili na podjetje v zadevah, tičočih se članov, mizarjev. Ti so s predstavniki podjetja obravnavali vprašanje rednega izplačila in izplačila zaostankov ter izstavljanja izplačilnih listkov. Vse se je sporazumno uredilo, kolikor je le bilo mogoče v danih razmerah. Tako se morejo urediti razmere le, če je delavstvo v organizaciji. Mizarški pomočniki pri drugih mojstrih — zakaj čakate? Tovariši mizarji, ne pozabite na nedeljski sestanek!

Šivilje! Z ozirom na zakon o minimalnih mezdah je važno, da pridete prav gotovo v nedeljo na sestanek!

Objava skupin JSZ v Škotji Loki

Kakor priredimo vsako leto tabor gorenjskih skupin pri Sv. Joštu, tako tudi letos.

Letošnji tabor bo pa zvezan še z blagoslovitvijo dr. Jan. Ev. Krekove spominske plošče. Govorili bodo naši tovariši, delavci-borci: Zumer, Pukič, Pavšič.

Naj nikogar na dan 26. t. m. ne bo, ki bi ne šel z nami k Sv. Joštu. Zbirališče pred samostanom oo. kapucinov, odhod točno ob pol 6 zjutraj. Lepo vreme smo naročili.

Oba odbora.

Umri je velik mož

Tomaž G. Masaryk

V torek 21. t. m. je bil slovesno pokopan Tomaž G. Masaryk, utemeljitelj in prvi predsednik češko-slovaške republike.

Masaryk je bil sin grajskega kočijaža-Slovaka in dekle-Čehinje. Po ljudski šoli je bil kovaški vajenec. Potem so ga dali v učiteljsko. Bil je učitelj. Njegov duh pa si je želel višje. Šel je na vseučilišče. Postal je doktor filozofije. Njegovo delo in njegove sposobnosti so ga postavile v praktično delo za ljudstvo. Bil je poslanec v dunajskem parlamentu, dober znanec dr. Jan. Ev. Kreka; bil je vseučiliški profesor v Pragi. Vedno je bil v najtesnejših stikih z ljudstvom. Vedno se je boril za pravico in resnico. Za Čeha in Slovače je ustvaril narodni program. S svojo doslednostjo je postal sam izvrševatelj in izvršitelj tega programa. Njegova osebnost je ustvarila čsl. republiko. Bil je resnični voditelj svojega naroda, Čehov in Slovkov, na poti k osvobojenju in v državno samostojnost.

Na pokojnem dr. Masaryku smo morali vedno občudovati njegovo najglobljo temeljitost v vseh življenjskih vprašanjih, obenem z neizprošno doslednostjo. Bil je državnik-filozof, ki je črpal svoje poznanje življenja iz knjig — in iz življenja samega. Kar je spoznal za pravo, je branil in se zanj boril z vso močjo svojega znanja in izkustva — pa brez vsakega oklevanja, vedno v premi črti.

G O S P O D A R S T V O

Naša trgovinska bilanca je bila v juliju aktivna za 105,4 milijona din proti 17,2 milijona din v istem mesecu lani. Izvoz je znašal julija 429.300 ton (lani v juliju 214.000 ton) v vrednosti 582,5 milijona din (lani 330). Za prvih 7 mesecev letošnjega leta dosega trgovinska bilanca aktivnost s 505 milijoni din, lani pa je bila v tem razdobju pasivna za 352 milijonov din. Torej smo letos v tem razdobju dejansko napredovali v izvozu za 857 milijonov din.

Hranilne vloge po naših hranilnicah so se povečale od 1. junija do 1. julija za 242 milijonov din in so znašale 11.632 milijonov din. V istem razdobju lani so se povečale vloge le za 152 milijonov din. Povečanje znaša: pri državnih zavodih 105, pri samoupravnih hranilnicah 12, pri bankah pa 125 milijonov din.

Podjetja Zadržne gospodarske banke so imela v preteklem poslovnem letu deloma zelo ugodne poslovne uspehe. »Stora« je izplačala 8% dividendo. Prav toliko tudi dobro zaposlena tovarna »Šešir«. Splošna stavbna družba v Mariboru izplača 5% dividendo. »Zmaj« je imel prav tako ugoden zaključek kot lani. »Tekstilana« v Kočevju, »Kristal« v Mariboru in »Tovarna verig v Lescah« so si pomagale z ugodno konjunkturo in bodo kmalu spet izplačevale dividendo.

Na številna vprašanja odgovarja uredništvo, da je, kolikor je znano, pravni zastopnik Zadržne gospodar. banke dr. Josip Voršič.

Posojila za javna dela je bilo pri nas najetejša doslej za 500 milijonov din, porabljenih pa je bilo 459 milijonov. Posojilne obveznice pa prav za prav niso prišle v promet, ker so jih prevzele Narodna banka, Poštna hranilnica in Hipotekarna banka. Novih 500 milijonov so nameravali prvotno plasirati v inozemstvu. Toda sedaj je pri nas toliko likvidnega denarja na razpolago, da se bo cela 500 milijonska vsota plasirala v državi. Izdani bodo 4 obroki po 125 milijonov z desetletno amortizacijsko dobo in 5% obrestovanjem. Vpisovanje obveznic prevzame Hipotekarna banka, od katere je finančni minister že dobil 40 milijonov din predujma.

Zahteve slovenskih hranilnic. Hranilnice v dravski banovini, zbrane na VIII. rednem občnem zboru Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani dne 1. septembra 1937, ugotavljajo, da je treba v intereso obnovitve njihovega normalnega delovanja v korist napredka našega gospodarstva, storiti sledeče korake in prosijo merodajne faktorje, da poskrbijo za uresničenje teh upravičenih zahtev in

Svojih ciljev in idealov ni nikoli skrival in tajil, nikoli jih ni preoblačil. Zato ga je narod vedno prav razumel.

Se v enem je bil Masaryk velik. Po svojem demokratskem prepričanju. Vedno se je zavedal, da je sin preprostega človeka. Zanj je po njegovi globoki filozofski utemeljitvi demokracije vsak človek, učen ali neuk, tega ali onega stanu, tudi v javnem življenju v prvi vrsti človek, vsak z enakimi pravicami. Ne more biti duša enega človeka več kot duša drugega. Vse so nesmrtno. Zato je vsakdo vreden spoštovanja in priznanja vseh osebnih človeških pravic. Med njimi pa je na prvem mestu popolna osebna svoboda. S to v nujni zvezi pa so vse temeljne državljske pravice v socialnem, političnem in gospodarskem življenju.

Pod vodstvom tega velikega moža je republika Čehov in Slovkov ena izmed prvih demokratičnih držav v Evropi. Njena moč je tako velika, da ji ne morejo spodmakniti temeljev njeni zunanji desetkrat močnejši sovražniki. Nje ne varujejo toliko puške in topovi v rokah za brambo svoje domovine zares pripravljenega naroda, marveč njeno notranje zdravje, zadovoljnost ljudstva in resna stremljenja državnih vodnikov, da strežejo ljudstvu.

To je ustvaril Tomaž G. Masaryk, največji povojni državnik. Večna slava njegovemu spominu!

želj: 1. Hranilnicam naj se vrne pravica sprejemati pupilni denar in denar bratovskih skladnic. — 2. Država naj prevzame odnose izplača predvojne avstro-ogrške državne obveznice, deželna posojila in deželna železniška posojila, kakor je to dolžna v smislu mirovne pogodbe. 3. Narodna banka naj nudi hranilnicam po čim nižji obrestni meri posojila, ki bi omogočila mobilizacijo hranilnic; obenem apeliramo na njo, da ublaži nekatere prestroge določbe glede kreditiranja denarnih zavodov. Zlasti naj služijo za kritje boni in obveznice, ki se bodo izdali denarnim zavodom v zvezi z likvidacijo kmečkih dolgov od PAB-e. 4. Predpisi glede nalaganja novih vlog pri zaščitnih denarnih zavodih naj se

vezavo vsakovrstnih knjig Vam izvrši solidno in poeni knjigovodnica Zupan, Ljubljana-Moste, Krekova 4. Pri večjih naročilih primeren popust.

ublažijo. 5. Zagotovi naj se, da se bodo dali državni blagajniški zapisi vedno lombardirati pri državnih odnošno privilegiranih denarnih zavodih. — 6. Če odplača kmečki dolžnik Privilegirani agrarni banki ves svoj dolg pred dospelkom, naj bi tudi PAB izplačala upniški ustanovi, ki ji je odstopila dolžnika, celo njeno terjatev.

Nemčija in Rusija sta v zelo tesnih gospodarskih stikih. V ruskem uvozu zavzema Nemčija spet prvo mesto, kljub temu, da se bijejo med obema državama vedno zelo ostre idejne in diplomatske mednarodne borbe. Ruski uvoz je znašal v prvih 6 mesecih letošnjega leta skupno 673 milijonov zlatih rubljev, samo za 12 milijonov več kot lani. Največ je uvozila Nemčija, to je za 140 milijonov zlatih rubljev (lani 117). Amerika, ki je bila preje na prvem mestu v ruskem uvozu, je prišla sedaj na tretje za Anglijo, ki je stalno na drugem mestu. Ruski izvoz pa se je letos povečal od lanskih 566 na 634 milijonov rubljev.

Gorenjski kovinarji

Jesenice. Velika izbira manufakturnega blaga za moške in ženske obleke, na mesečne obroke.

Dospeli so najnovejši modeli radioaparatur, katere dobite na mesečne obroke že od 150 din dalje.

Velika zaloga najboljših šivalnih strojev »Gritzner«; tudi na mesečne obroke. Priporoča se vsem Marija Krašovec — Jesenice, Krekov trg 2.

Doma in po svetu

Sporazum starih opozicijskih strank je bil zaključen pretekli teden. Srbske stranke, to so radikali, demokrati in zemljoradniki so se dogovorili med seboj o načinu, kako urediti naše notranje-politično vprašanje. Pri tem so upoštevali vse temeljne zahteve dr. Mačka oziroma SD koalicije. Tako so bili 15. septembra zastopniki srbskih strank v Zagrebu pri dr. Mačku, ki je sporazum vzel na znanje in ga odobril.

Vsebina sporazuma se tiče tako imenovane »procedure«, to je samo načina likvidacije vseh ostankov diktatorskih režimov in uvedbe demokracije. Sestavila naj bi se koncentracijska vlada vseh starih opozicijskih strank, sklicala ustavotvorna skupščina in sklenila nova ustava. Konkretno pa bi se morale vse stvari reševati sproti po sporazumu vseh treh narodov brez preglasovanja.

Besedilo pismenega sporazuma bodo te dni izdelali v Belgradu, ga predložili dr. Mačku v odobrenje in bo nato svečano podpisano od vseh 5 šefov opozicijskih strank.

Pomiloščena sta poslanca Trbič in Dinič za zločin sodelovanja pri atentatu na dr. Stojadinoviča. Prvi je bil obsodjen na 4 leta zapore, drugi pa je bil v preiskavi, a je ušel in bival na Češko-slovaškem in je sedaj preiskava proti njemu ustavljena.

40 milijonov din posojila bo dobila Ljubljana od Hipotekarne banke. Plačala bo stare, težje dolge in preuredila cestno železnico. Pravijo, da je to velik uspeh sedanje občinske uprave.

Novi Sad zahteva od Hipotekarne banke 120 milijonov posojila za gradnjo raznih nujnih komunalnih naprav: vodovoda, kanalizacije itd. Pogajanja poteka zelo ugodno.

8 milijonov din posojila je dobil Osijek od Hip. banke za klavnico, šolo in razširjenje električne centrale.

Spomenik kralju Aleksandru bodo postavili v ljubljanski »Zvezdi«. Spomenik bo stal 2 milijona in 30 tisoč din. 1.500.000 din je po poročilu pripravljalega odbora že zbranih. Ker še manjka, se bo pobiranje nadaljevalo. Svoječasno so nekateri predlagali, naj bi se postavil spomenik rajši v obliki kake občekoristne ustanove.

Dva peklenska stroja sta pred 14 dnevi v Parizu razrušila hiše, kjer so bili nastanjeni uradi Zveze delodajalcev. Preiskava, ki se vodi, vedno bolj kaže, da tega niso storili kaki anarhisti ali komunisti, marveč skupina razpuščenih fašističnih »Ognjenih križev«.

Med Anglijo in Italijo se kljub raznim vsakodnevnim zapletom vršijo še kar naprej pogajanja o rešitvi abesinskega vprašanja.

Odnosaji Vatikan — Nemčija so po zatrjevanju cerkvenih krogov zelo napeti. Hitler v Nürnbergu na kongresu stranke, kjer je govoril tolikokrat in o tolikih rečeh, ni niti namignil, da bi hotela Nemčija boljše razmerje s Cerkvijo. Nekateri celo pravijo, da je Mussolinijev obisk zadnje upanje, da se odvrne prekinitve diplomatskih stikov Vatikan — Nemčija.

Vsearabski kongres v Damasku je sklenil pozvati Zvezo narodov, da ne pristane na delitev Palestine. Sklenil je tudi nadaljevati boj za enotno arabsko Palestino z vsemi sredstvi.

Italija je odbila sodelovanje pri nadzorstvu Sredozemskega morja, zahtevajoč popolno enakopravnost z Anglijo in Francijo. A ti dve ji dovoljujeta le nadzorovanje Tirenskega morja.

Dogovor o varnosti na Sredozemskem morju je bil razširjen tudi na preganjanje vseh razbojniških površinskih ladij in zrakovlovov.

Tesno sodelovanje Anglije in Francije naglašajo italijanski listi. To sodelovanje je tako ozko kot še nikoli. Angleškimi ladjami so na razpolago vsa francoska pristanišča, kar se ni zgodilo niti v času abesinske vojne, ko je bilo med Italijo in Anglijo tako hudo.

Kitajske divizije se umikajo na boljše položaje pred japonsko tehnično premočjo.

Velik pretep med fašističnimi in socialističnimi mladeniči je bil v Budimpešti. Socialisti so razbili dom, v katerem so se zbirali po Hitlerjevem zgledu oboroženi napadalni oddelki madžarske narodno-socialistične stranke.

Kanadsko delavstvo je na svojem kongresu sklenilo, naj se bojkotira blago, ki prihaja iz držav, v katerih vladajo diktature.

Boljševiški pravosodni minister Krylenko, ki je znan iz številnih političnih procesov kot državni tožitelj, je bil kot nezanesljiv odstavljen. »Čiščenje« se še vedno nadaljuje v vseh boljševiških ustanovah.

Shodi in sestanki

Gradbeni delavci, Ljubljana. V nedeljo, 3. oktobra, ob 9 dopoldne se bo v prostorih JSZ na Miklošičevi cesti 22-1 v Delavski zbornici vršil članski sestanek vseh stavbinih delavcev, ki so včlanjeni v krajevni skupini Jugoslovanske strokovne zveze (gradbeni odsek) v Ljubljani. Na dnevnem redu bo predavanje o starostnem zavarovanju, dalje pojasnila o kolektivni pogodbi in razne druge strokovne zadeve. Vse tovariše že danes vabimo, da se tega važnega sestanka vsi udeležijo! — Odbor.

Celje. Vse vrste delavstva morajo sedaj plačevati tudi prispevek za starostno zavarovanje. Vsekakor je za delavstvo to zelo važno, važno ne samo zaradi tega, koliko se lahko odtegne, zelo važno je, da vsako spozna vsa določila, o katerih pač mora biti vsak delavec na jasnem. Zato bo imela naša skupina v nedeljo 26. septembra sestanek, na katerem bo tov. Kusterle poročal izključno o teh važnih zadevah. Vsakdo bo menda sam toliko pameten, da bo na to predavanje prišel. Pridejo lahko tudi drugi. Začnemo točno ob 9 dopoldne. Tisti, ki članarino dolgujejo, naj jo poravnajo!

Zagorje. Vse člane krajevne skupine rudarjev vabimo v **nedeljo 26. t. m. ob 9 dopoldne** na članski sestanek, ki bo v prostorih »Zadružnega doma« v Zagorju. Sestanek bo zelo važen; zato naj nihče ne manjka. Povabite tudi svoje tovariše, ki še niso organizirani! Odbor.

Iz naših krajev

Trbovlje. Javno vprašanje. Pred časom je prinesla »Delavska politika« članek, v katerem opoveduje intervencije glede stanovanj ljudem krščanskega naziranja. — S tem so menda hoteli naši socialni demokrati povedati to, da s stanovanji razpolagajo le oni. Prav bi bilo, če res oni vse lepo in prav uredijo. Stvar pa je malo drugačna. II. rudarska skupina ima dva člana, določena pri obratnem vodstvu zunanega obrata, da po potrebi posreduje, če se komu godi krivica pri oddaji rudniških stanovanj.

Walter Briesley Brezposelni

Lepo je, kaj?« si je mislil, da ga je morda videl kateri od brezposelnih v vasi, kako je šel mimo in mu je morda zavidal njegovo lagodno vedenje. Menil je znabiti, da je Ivan eden od tistih srečnih delavcev, ki se lahko naužijejo svoje nedelje. Nasmehljaj se je ob tej misli in krenil iz Condora po glavni cesti proti Pearleyu, a do mesta ni šel. Zavil je na mirno stransko cesto, v drevored. Tam so bila zasajena drevesa, ki so z obeh strani stegovala svoje roke in si jih podajala v sredini nad cesto. Veje so delale senco, kakor da je izvrtan predor skozi drevored, tja do Peathilla. Vas je bila, kakor da je izumrla. Vse, kar je bilo živega, se je skrilo pred pekočo vročino. Po kanalčkih je bilo na debelo prahu, ki so ga avtomobili včeraj dvignili s ceste. Če bi zapihal vetrič in se poigral s suhim prahom, bi takoj zaprl vsako okno in vrata v Peathillu, zakaj takrat je bilo vse na stežaj odprto, kakor da bi okna in vrata zijala od vročine in lovila sapo.

Ko je prehodil pol milje od Wingrova, je srečal gruče otrok, ki so se vračali domov iz kapele. Počasi jo je mahnil dalje po svoji poti. Janko je najbrž že doma. Morda je priropotal po stopnicah in zbudil mater, ki je navadno legla do malice. Res je, on bi bil moral priti domov prej kot deček. Ni mislil, da je že tako pozno. Ko je zavil okrog plotu, kjer je popoldne prišel čez, je videl vrata svoje hiše. Na cesti je stal Janko ter gledal gor in dol. Očividno je čakal nanj. Kmalu je deček spoznal svojega očeta in mu je stekel naproti.

»Ali je mama že pokoncu?« je vprašal Ivan, ko je deček prišel bliže. Poskakoval je in nekaj brundal predse. Pogledal je očeta v oči. Nato je pokimal v odgovor in ni nehal brundati. »Ali je že vstala, ko si

Za večji kos kruha

Stavka mizararskih pomočnikov v Belgradu je bila zaključena 9. septembra. Skupaj je podpisalo kolektivno pogodbo okoli 80 mizararskih delavnic. Na delo se je vrnilo 800 mizarjev. Več kot 100 jih še stavka, ker nekateri mojstri še niso podpisali kolektivne pogodbe.

Ze šest tednov stavkajo tekstilci v tovarni Menčik v Starem Bečeju v Voj-

odločata tudi, komu naj se podeli stanovanje. Mnogokrat odloča le ozir na pripadnost prosilca. Za socialiste velja le načelo, da smejo samo njihovi pripadniki zasesti vsa boljša stanovanja, čeprav nimajo pogojev, ki so predpisani za oddajo rudniških stanovanj. Če se njihov pristaš danes poroči, dobi že jutri udobno stanovanje, drugi pa lahko čakajo tudi deset in več let na stanovanje. Ti ljudje tudi ne poznajo ozira do bolnikov, ki so potrebni boljšega stanovanja. — Tu smo našli le nekaj primerov srčne kulture naših socialistov. Je pa še mnogo podobnega. A o tem se bomo pogovorili na drugem mestu. Po zakonu o zaščiti delavstva ima vsaka strok. organizacija pravico posredovati za svoje člane, ne pa samo II. rudarska skupina. To bi si socialisti že lahko zapomnili. Strokovna zveza rudarjev JSZ vprašuje vodstvo TPD, če je res, da so rudniška stanovanja določena samo za marksiste in če je voziček, ki ga naloži kdo drugi, manj vreden nego od marksista. Če tukaj ni razlike, je tudi pri podelitvi stanovanj ne sme biti!

vodini. Tovarna se upira zahtevi delavstva za zvišanje plač. Niti najmanjših mezd po uredbi noče priznati in plačati delavstvu. Doslej so delali delavci in delavke za 8 do 14 dinarjev dnevno.

Pariški šoferji so v mesecu avgustu izvojevali 10-urni delavnik. Doslej so morali biti v službi po 12 do 14 ur dnevno. Upravnik pariške policije kot krajevna politična oblast je zagotovil zastopnikom strokovnih organizacij, da bo z vso oostrojo nastopil proti podjetnikom, če bi prisilili svoje nameščenice, da delajo več kot 10 ur dnevno.

Naročaj Delavsko pravico!

PRI NAKUPU

blaga za obleko in perilo
Vam priporočamo domačo
manufakturno in modno
trgovino

JANKO ČEŠNIK

LJUBLJANA
Lingarjeva ulica števil. 1

KNJIGOTISK — BAKROTISK — KLISARNA
LITOGRAFIJA — KAMENOTISK — OFFSETTISK

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

LJUBLJANA, KOPITARJEVA ULICA 6

ILUSTRACIJE IN KLISEJI DAJO REKLAMI
ŠELE PRAVO LICE. — ZA REKLAMO V VI-
SOKIH NAKLADAH UVAŽUJTE OFFSET-
TISK, KI JE DANES LE NAJCENEJSI!

prišel domov? Kaj, če si pridiviljal po stopnicah in si jo zbudil?«

»Ne,« je hitro odgovoril deček. Ni vedel, ali govori iz očetovih besed groznja. »Nalivala je kotel, ko sem prišel domov. Dejala mi je, naj grem tebe iskat.«

Ivanu je odleglo. Me bo vsaj prijazno pozdravila, si je mislil. Miru pa ni imela, da bi si malo počila in se duševno uravnovesila.

»Na sprehodu si bil, očka, ali ne? Obljubil si mi, da me vzameš nocoj s sabo. Ali me boš vzal?«

»Da. Toda šele proti večeru. Nikar ne skrbi. Vzamem te s sabo.«

Stopila sta v hišo. Ivanka je v kuhinji rezala kruh. Ker je oče in sin nista našla v hiši, sta se vrnila v kuhinjo.

»Pojdi po salato in redkvico, prosim,« ga je ogovorila, ko je stopil v kuhinjo.

»Salato bom naredila in uporabila bom tista dva paradiznika, ki sem jih kupila snoči in ki sta zrasla na domačih tleh.«

»Ali hočeš iti nocoj z nama malo na sprehod?« jo je vprašal Ivan. Upal je, da je žena že toliko pri dobri volji, da bo ugodila njegovi prošnji.

Žena ni odlašala z odgovorom. Takoj se je pokazalo, da je bila njena dobra volja le navidezna. Zdelo se je, da je za korak moralno odstopila, kakor tisti, ki ga presenetiš v njegovi oholosti: malo ga je sram, malo pa je nevoljen nad samim seboj in nad onimi, ki so ga spomnili, kaj dela. Vendar je vedela, da mora biti vljudna, ljubezniva, kajti prijaznost je rodila tisto, česar ne more spregovoriti. Saj ne mislita, da je predrzna, prišla sta samo zaradi tega, da bi bili vsi trije skupaj. Bila sta vesela, da lahko vidita njeno moč. Ne, ne, še mora leči k počitku, ker se še ni naspala. »Ne,« je spregovorila nenadoma. »Nocoj ne pojdem na sprehod. Ti in Janko lahko gresta. Jaz bom čitala knjigo, ki si mi jo prinesel iz knjižnice.«

Delavska pravica

Izhaja vsak četrtek popoldne, v služaja
praznika dan prej • Uredništvo in uprava:
Miklošičeva c. 22/1 • Ne frankirana pisma
se ne sprejemajo • Oglasi, reklamacije
in naročila na upravo: Miklošičeva
cesta 22/1 • Oglasi po ceniku • Telefon
2245 • Številke čekovnega računa 14.980

Posamezna številka Din 1.— • Cena: za
1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 18.—,
za pol leta Din 28.—, za celo leto Din 48.—,
za inozemstvo stane mesečno Din 7.—

Urejuje in za uredništvu odgovarja
Lombardo Peter • Izdaja za konzorcij
Delavske Pravice • S. Zumer • Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čel